

SIGTUR2014

MEDIJI U KRIZAMA I KATASTROFAMA

Dr. sc. Jadran Perinić

jadran.perinic@duzs.hr

Državna uprava za zaštitu i spašavanje
Ravnatelj

Rovinj, 13.-14. studenog 2014.

Krize i katastrofe

□ **KRIZA** – prijetnja koja može imati negativne učinke na organizaciju, industriju ili dionike. /Coombs, T./

- Svim krizama zajednička su svojstva: iznenadnost, nesigurnost i vremenski tjesnac. /Novak, B./

□ **KATASTROFA** – svaki prirodni ili tehničko tehnološki događaj koji opsegom, intenzitetom i neočekivanošću ugrozi zdravlje i živote većeg broja ljudi ili imovinu veće vrijednosti ili okoliš.../Zakon o zaštiti i spašavanju/

Od 1980. više od 80% katastrofa u Hrvatskoj izazvano je meteorološkim čimbenicima – procijenjene štete više od 600 milijuna eura

Svijet u kojem živimo .duzs

DRŽAVNA UPRAVA ZA
ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

POPLAVE

POTRESI

KLIMATSKE PROMJENE

**NESREĆE U
TRANSPORTU**

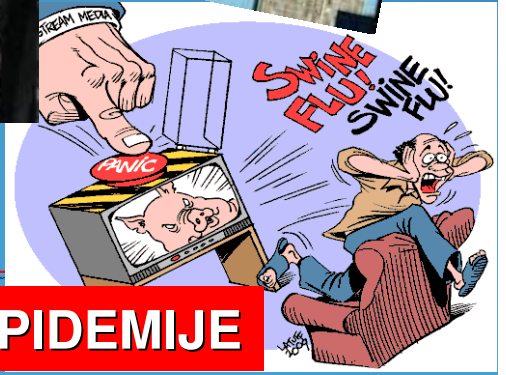
**DRUŠTVENA
PREVIRANJA I
PROSVJEDI**

TERORIZAM

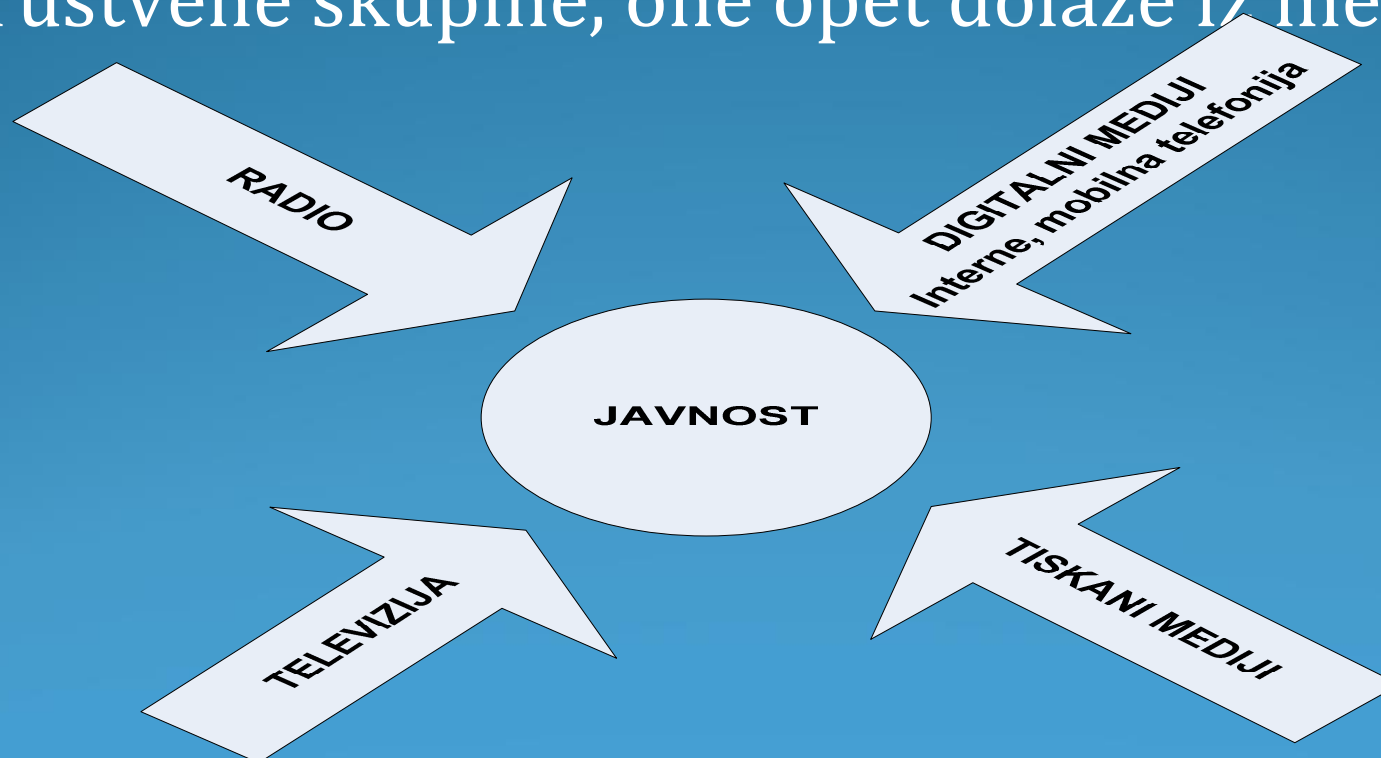
SVAKI DOGAĐAJ NE MORA PRERASTI U KRIZU!!!

EPIDEMIJE

- ❑ Zanimljivo broje ljudi ima neki osobni kontakt, tj. dobiva informacije iz prve ruke, a i u tim slučajevima, kad se informacije dobivaju iz društvene skupine, one opet dolaze iz medija.

Jergović, B.:

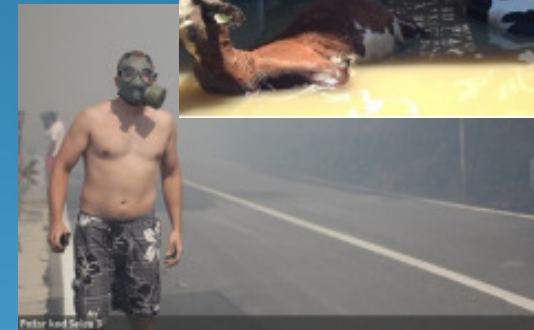
Prva 24 sata

- ❑ Malo činjenica (informacija)
- ❑ Nagaðanje javnosti o uzrocima i posljedicama
- ❑ Mediji zahtijevaju trenutačne informacije

- ❑ **Dominantni mediji**

- ✓ Novine
- ✓ Radio
- ✓ Televizija
- ✓ Društvene mreže

- ❑ Slike u našim *glavama* potječu uglavnom od onoga što vidimo i čujemo u masovnim medijima, pri čemu se stvarno postojeći svijet razlikuje od pseudosredine i subjektivnog zapažanja tog svijeta (novinarsko zapažanje)

Mediji o/i u katastrofama

- **KRIZA** uzrokovana katastrofom jedan je od pet najvažnijih događaja koji sačinjavaju “dobru novinarsku priču”. Takve novosti se dobro “prodaju”.

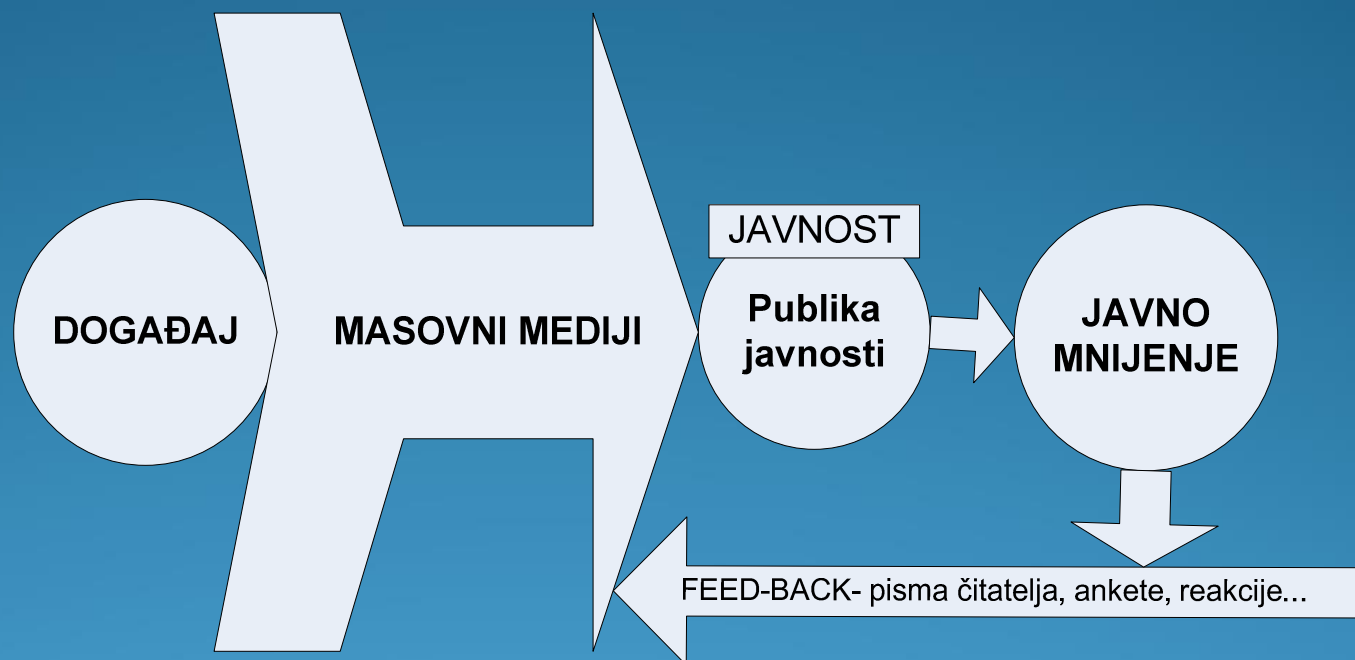
Medije obično zanima:

- Što se dogodilo?
- Zašto se dogodilo?
- Što će se poduzeti?

- Mediji svojim izvještavanjem oblikuju mišljenje različite javnosti o sustavu i time sudbonosno utječu na njegov ugled.

Proces medijskog komuniciranja krize

„Masovni mediji vrlo su utjecajni za vrijeme trajanja kriznih situacija, filtrirajući i uobličavajući slike mogućih rješenja nastalog stanja, s tendencijom da pojačaju već prisutne pristranosti (stereotipi, predrasude i sl.) koje postoje u javnosti /Nelkin, D/

Utjecaj medija na javno mnijenje

- Mediji su odlučujuće važni za formiranje javnog mnijenja
- Javnost lako pada pod utjecaj medija
- Javnost uglavnom misli ono što sugeriraju mediji
- Mediji ne određuju što ljudi misle, ali stvaraju platformu za diskusiju i mogu pojačati javno mnijenje ako neka tema potakne maštu

Kriza nije ono što se uistinu dogodilo, već ono što ljudi misle da se dogodilo!

Obratnica medijskog diskursa

❑ Tradicionalno

❑ Suvremeno

- ❑ Informacija → Ekskluzivna informacija
- ❑ Dugi tekst → Kratki tekst
- ❑ Činjenica → ❑ Dramaturgija
- ❑ Manje vizualnih elemenata → ❑ Više vizualnih elemenata

Čimbenici bitni za selekciju vijesti

- Neočekivanost
- Veza s elitnim osobama – događaji u kojima sudjeluju poznate osobe
- Veza s konkretnim osobama (personalizacija)
- Prag/veličina događaja –Što je ubojstvo nasilnije, naslov će biti veći.
- Negativnost – loše vijesti su dobre vijesti

Galtung, J.; Ruge, M. H..

“Šok je postao vodeći poticaj potrošnje”

“Susan Sontag”

- Koji je interes javnosti da se objavi pougljenjeno tijelo nastradalog u požaru?

Gordana Vilović - <http://ns1.vjesnik.com>

ZAKON O JAVNOM PRIOPĆAVANJU – “NN” 69/03

Svaka osoba ima pravo na zaštitu
privatnosti, dostojanstva, ugleda i časti.
(čl.6.)

www.24sata.hr

Što je kamera bliže žrtvi to je dokument uvjerljiviji !?

“Težina riječi, šokantnost fotografija”

reklamni slogan “Paris Matcha”

www.jutarnji.hr

www.javno.com

Mediji griješe!?

Masovni mediji ne odražavaju istinitu stvarnost, već s obavijesnom strukturom vrše njenu rekonstrukciju”.
/Vreg, F./

Brački turizam poharali kiša, požar, a sada i - inspekcija

Ugostitelji u panici: Ne bježimo od novčanih kazni, ali zatvaranje lokala na 30 dana usred sezone zaista je rigorozno

Izvor: Večernji list

Turisti od jutra u panici bježe iz Selca!

Selce, 23.07.2012., 19:19 | Ana Pejičić | [6 komentara](#)

Panika i kaos u Selcu. Naoružani šmrkovima, crijevima i motornim pilama stanovnici su svim snagama pokušavali zaustaviti vatru prije nego što im dođe do kućnog praga. Neki su turisti pobjegli kući, neki ipak ostaju.

Senzacionalizam

Masovni mediji vrve pogreškama kao što su, između ostalih, objavljivanje krivih podataka i netočnosti.

/Malović-Ricchiardi-Vilović/

Volonteri očajni: Molimo vas, pustite nas na teren da spasimo životinje!

Izvor: <http://www.dnevno.hr>- 21.5.2014

VAPAJ ZA POMOĆ S POPLAVLJENIH PODRUČJA: Zaboravljeni vatrogasci na rubu egzistencije, nemaju za kruh!

Izvor: <http://www.dnevno.hr>- 17.6.2014

“Novinar je obavezan iznositi istinitu, uravnoteženu i provjerenu informaciju.”

“KODEKS ČASTI HRVATSKIH NOVINARA – čl. 4.”

ŽETVE NA KORNATIMA UBRUČA NA KORNATIMA

Poginulo 5 gasitelja, 4 kritično

Nakon kirurške obrade ozlijeđeni prebačeni u Zagreb

NEPOTREBNO IZLOŽENI OPASNOSTI

MORAMO SE PITATI JE LI TROBALO JUDE SIATI NA BEZNAČAJNO POŽARIŠTE, ROKAJ JE ZAPOVEDNIK SLAVICA

TRAGIČNA ŽETVA

Na Kornatima u vatrenom obruču poginulo je pet gasitelja, a četiri ozlijeđeno. Nakon kirurške obrade prebačeni su u Zagreb. Situacija je bila kataklizmna, kao da je netko zemlju zapalio napalmony – priča CSS-ovac Stipe Božić.

Titela poginulih široč nije bilo moguće izvući, šestorica teško ozlijeđenih prebačena su u zagrebačku Traumatološku kliniku, a jedan gasitelj zadržan je u zadarskoj bolnici

UŽAS NA KORNATIMA U VATRENOM OBRUČU

Petorica mrtvih, sedmorica ozlijeđenih

NEVEDENA TRAGEDIJA

Na Kornatima u vatrenom obruču poginulo je pet gasitelja, a sedmorica ozlijeđeno. Nakon kirurške obrade prebačeni su u Zagreb. Situacija je bila kataklizmna, kao da je netko zemlju zapalio napalmony – priča CSS-ovac Stipe Božić.

Titela poginulih široč nije bilo moguće izvući, šestorica teško ozlijeđenih prebačena su u zagrebačku Traumatološku kliniku, a jedan gasitelj zadržan je u zadarskoj bolnici

Slobodna Dalmacija, 31. 8. `07. str. 1

UŽAS NA KORNATIMA U VATRENOM OBRUČU STRADALI ŠIBENSKI VATROGASCI

Petorica mrtvih šestorica gotovo izgorjelih

Na Kornatima u vatrenom obruču poginulo je pet gasitelja, a sedmorica ozlijeđeno. Nakon kirurške obrade prebačeni su u Zagreb. Situacija je bila kataklizmna, kao da je netko zemlju zapalio napalmony – priča CSS-ovac Stipe Božić.

Titela poginulih široč nije bilo moguće izvući, šestorica teško ozlijeđenih prebačena su u zagrebačku Traumatološku kliniku, a jedan gasitelj zadržan je u zadarskoj bolnici

Jutarnji list 31.8.`07. str 2.

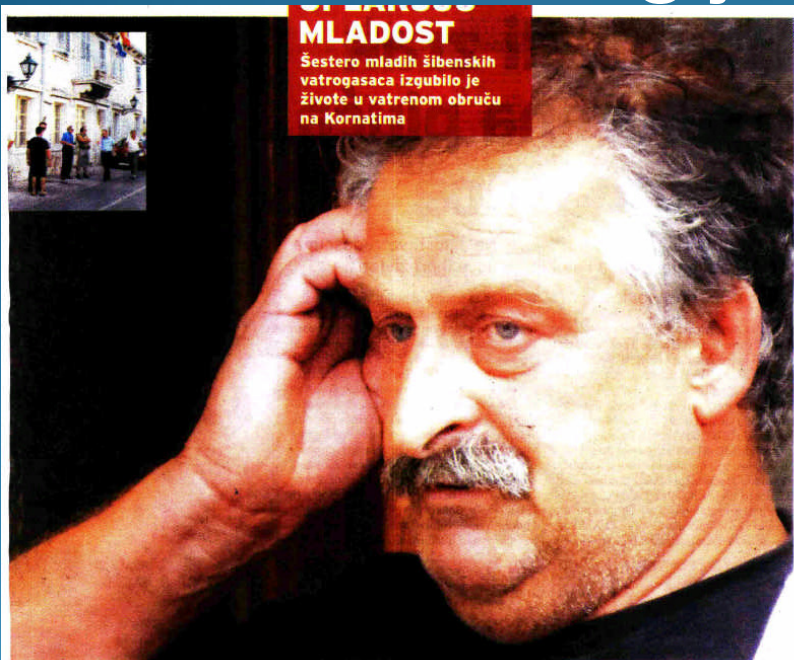
Slobodna Dalmacija 31.8.`07 str. 4.

Broj stradalih, 31. kolovoza 2007.

	Smrtno stradali	Ozlijeđeni	UKUPNO
"24 Sata"	5	14	19
"Jutarnji list"	5	14	19
"Slobodna Dalmacija"	5	6	11
	5	7	12
"Večernji list"	5	18	23
"Novi list"	5	0	5
Stvarni broj stradalih	6	7	13

U procesu medijske konstrukcije, između ostalih, koristi se i **strategija personifikacije informacije.**

Gledao sam kako mi moj Dino umire na rukama

Joško Klarić, iskusni šibenski vatrogasac, u požaru na Kornatima izgubio je sina. Za tragediju je prozvao zapovjednika Dražena Slavica, jer tvrdi da je momke bacio u kotao

Piše MAK JOVANOVIĆ

Iskusnom šibenskom vatrogascu Joško Klariću napožarištu na Kornatima na rukama umro je sin Dino (34). Ipak, iz vatrenog kotla do zadnjih je snaga zajedno s pripadnicima GSS-a izvlačio preživjele članove postrojbe. No spasa nije bilo ni Vodičanima Hrvoju Strikomani (19) i Gabrijelu Skočiću (19), Šibenčaninu Ivici Marinoviću (37), vatrogascu iz Tisnog s otoka Murtera Ivici Crveljnu, kao i gotovo dječaku Marku Stančiću (17).

- Bio sam od početka tamo, samo sam se pola sata udaljio 500 m dalje kako bih uspostavio vezu sa Šibenikom. Za to vrijeme momke sam bio izgubio iz vida. Došao sam na vrh otoka i rekao nadležnima da mi nemamo tamo što raditi, da je prejako jugo i nemoguće da mi to sami pogasimo. No nitko iz Šibenika nas nije slušao što im govorimo s terena. Zapovjednik Dražen Slavica je naredio bez obzira na sve da idemo. Momke je helikopter doslovno bacio u kotao. Praktički, ostali su zarobljeni u vatri, bez kapi vode za

gašenje jer je "kruška" s vodom bila ostavljena pola kilometra dalje, preporučao je još u šoku Joško Klarić. Do stradalih u kotlini izmđu dva brda nalik lijevku stigao je prvi. - **Vatra je došla** do njih brzinom kojom čovjek ne može trčati. Gušio ih je dim. Pomoć helikopterima dugo smo čekali. Naš glavni zapovjednik Slavica je bez iskustva. Helikopter nije za gašenje s vatrogascima, ako im nije tu na raspolaganju. Ne može nas se iskrcati na zgariste i zatim otići - kazao je utučeni Joško pred svojom kućom.

Strategija interpretira događaj kroz osobe koje u njemu imaju pojedinačnu ulogu (članovi obitelji, protagonisti, svjedoci sl.).

**"24 Sata", 1. rujna
2007., str.13.**

Informativna funkcija medija

'Dodite do svojih kuća i sudjelujte u procjeni šteta'

DUZS poziva

'Čini mi se da imamo još uvijek dosta kuća u koje ljudi ne dolaze iz nekog razloga, a trebali bi jer bez njihove nazočnosti ne možemo obaviti popis i procjenu štete', kazao je Perinić.

Marko Mrkonjić/PIXSELL

Pregledavaju se objekti u Gunji, na dijelu poplavljenih područja ukinute protuepidemijske mjere

Piše: Hina

Foto: Hina

Izvor: <http://www.index.hr>- 4.6.2014

Izvor: <http://www.rtl.hr>- 5.6.2014

Crikvenica: Požar ne ugrožava naselja

23 juli 2012 Izmijenjeno 23:11 CEST

Evakuriano 1.800 turista zbog požara između Bribira i Selca, a pred vatrogascima je duga i teška noć, javlja Ivana Brkić.

Društveno neodgovorno ponašanje medija

**Makarska rivijera
u plamenu, vatra
sve do kuća**

- Može izazvati posebno štetne posljedice u turističkim područjima
- Neposredne i posredne štetne posljedice:
 - trenutno napuštanje gostiju turističke destinacije
 - negativan image destinacije - “nesigurna destinacija” koja se ne preporuča za odmor

Večernji list večernje izdanje (Dalmacija), 21.9.2008, str. 10

Mediji i turistička potražnja

1

duzs
DRŽAVNA UPRAVA ZA
ZAŠTITU I SPAŠAVANJE

- U pojedinim turističkim destinacijama mediji su odigrali ključnu ulogu u padu prodaje turističkog proizvoda.

- Na Tajvanu, nakon pojave SARS-a, nepripremljeni novinari iznosili su različite neutemeljene podatke.

- Smanjena potražnja za hotelskim kapacitetima, čak za 50%.

/Boon, I. & Rundle-Thiele, S./

Mediji i turistička potražnja 2

- Nakon *tsunamija* u jugoistočnoj Aziji, kao odgovor na izvještavanje zapadnih medija, opala je turistička potražnja, što je utjecalo posebno na turizam Tajlanda
- Sličan efekat osjetila je egipatska turistička industrija nakon napada na strane turiste od strane islamskih terorista 2004. godine

Izvor:

<http://www.ladylaila.net/blog/archives/000665.html>

Mediji i turistička potražnja 3

- Nakon nestanka i smrti mlade Australke Britt Laphorne (2008) zanimanja stanovnika Australije i Novog Zelanda za ljetovanje u Hrvatskoj, odnosno Dubrovniku gotovo da je nestalo
- Vrlo loš publicitet i slika Hrvatske kao nesigurne destinacije proširili su se poput požara Facebookom tijekom potrage za djevojkom

Izvor: <http://www.jutarnji.hr/vijesti/clanak/art-2009,2,23,,153321.jl>

Zaključak

- Svaki iznenadni događaj ne mora prerasti u krizu i katastrofu.
- Kriza uzrokovana katastrofom „dobra je novinarska priča“.
- Masovni mediji vrlo su utjecajni za vrijeme trajanja krize.
- Masovni mediji odlučujuće su važni za formiranje javnog mnijenja.
- Mediji mogu značajno utjecati i na pad turističke potražnje.

HVALA NA PAŽNJI !

Vaša pitanja i komentari...

